

Toinen lai.

Uina pitkä laiskan aika,
aiwan lyhyt ahkeralla.

Arwoksī on otsan arpi,
seljän haawa häpiäksī.

Ajatus on aina hyvä,
puhe paras aikansa.

Ahkeralla onni armas,
leipä työnsä täyttäjällä.

Omha sappi särjelläkin,
keihäs kowa kiiskisellä.

Onni osa rebellisen,
riemu voitto rauhallisen.

Opiksī on kowa onni,
wiisaudeksī wahingo.

Oppinut tundeepi opit,
wiisas ymmärtää enemmän.

Unhotellaan onni ollut,
toivo onneksi omainen.

Eipä ripu köyhän riista,
tyhjä tipu tynnyristä.

Estmies edellä käypi,
paimen karjansa perässä.

Ilmainen on isän syli,
äidin helma hempeämpi.

Illo työnsä täyttäjällä,
mäen päälle pääsnehellä.

Ilon-katse köyhän huoli,
raha riemu rikkahalla.

Ilpeys on tuhman tapaa,
hämyttömyys häijyn luonda.

Ilainassa on laiskan turwa,
miehen työnsä, toimessansa.

Ilahja omi lupauskin,
puhe pidetty parempi.

Kohdutus on loppu työlle,
huoli händä huwituksen.

Euja ombi tyhmän luulo,
mutta tosi wiisaan tieto.

Mies on köyhä kyllin maaten,
latha liikkua hewoinen.

Murhe muodot muutteleepi,
kaswattaapi harmaat karwat.

Nauta yksin nautitscepi,
seura ilo ihmiselle.

Kotkea wäännetty witsa,
kangea kurjeton lapsi.

Raha riemu rikkahalle,
waimaiselle watsan täyte.

Ketki hwyä rehellisen,
wailla pelkoa wakaisen.

Riemuitaan rikkahan kanssa,
waan ei köyhän köyry-seljän.

Riutuma on rikkauskii,
taito tallella pysyyi.

Rinda suoja sota-miehen,
jaloisfa jäniksen onni.

Rikos ombi aiwan rietas,
paha paatumus enemmän.

Rohkealla waaran woitto,
häitäiliä hämmendyyyi.

Ruma on rikasten riita,
tunnis köyhäingin sowindo.

Sopu saannon saawuttaa,
riita kurja kuluttaa.

Soukat silmät yöttyriillä,
päiwällä pahan näköiset.

Suuri sia sowinnolla,
ahdas riitaisten asundo.

Hammas koiralla kamala,
häijyn kieli kamalambi.

Harwa ombi laiskan laiho,
mutta metfä ahkeralla.

Herra heikon omistaapi,
taikka terweeksi tekepi.

Herätähän humalasta,
mutta harwoin hulluudesta.

Hännällänfä häwytoinä
koira ilmoittaa ilonsa,
hullu nauraa hambaiiansa.

Häwiäwät hellän lapset,
miehen pojat menestywät.

Hywä elämä hywällä,
paljon pelkoa pahalla.

Hywä hammas leuka-luusfa,
paha kielen kandimesfa.

Hywä ombi suora selkä,
työhön taipuwa parempi.

Hywä pelkääpi pahuutta,
paha raukka rangaitusta.

Kauan kestääpi siweys,
mutta kauneus katoopi.

Kauan kestää tunnon tusta,
haawa paranee pikemmin.

Kaunis kiitos edellämme,
paha takana pahennus.

Koira karttaa koipiansa,
karhu taka-karwojansa.

Koivun oksa konnan palkka,
nuora pettäjän perindö.

Kowa ombi koiran hammas,
kieli suussa pahan suowan
keihäs pitkä, pistäväinen.

Kunnia on köyhälläkin,
alhaisengin arwo kallis.

Kurjat täällä toiwottomat,
tuhmat turhaa toiwowaiset.

Kukko alkaa aamu-wirren,
län lopettaa isändä.

Kieli kansat yhdistääpi,
 walistus wanhatkin uskot.

Köyhty riidoissa rikaskin,
 köyhä käypi köyhemmäksi,
 saapi saunan kolkkuwaisen.

Paha laiska paimeneksi,
 waarallinen wartiaksi.

Paha paljon lupaillepi,
 hyvä pitääpi puheensa.

Paha pelkääpi lakia,
 hyvä jutussa hyvässä
 tunnotonda tuomaria.

Paha walo markhalle,
 päivän koitto pettäjälle,
 paha walistus pahoille.

Pojassa paras tavara,
 taidossa pojan perindö.

Puhtaus on paras lahja;
 fiinä wara waiwaisengin.

Pian paisuupi pahuutta,
 hyvä häviää pikemmin.

Pian paha tapahtuupi,
mutta kauan kimaileepi.

Pitkä tundi toisen työssä,
päivä puuttuupi omassa.

Puikko waiwa warpahasssa,
sydämessä synnin tundo.

Pyhöressä onnen pyörän,
ratas hölmön raateleepi,
wipuaapi wiifastakin.

Taito miehellä tawara,
toimi waimon paras turwa,

Taito tunnetaan tawoista,
tawat kyllä käytköistä.

Taidossa kunnia kungiin,
waan ei parran pituudessa.

Toimessa tarwitaan mielsä,
mutta työssä tarkkautta.

Toivo ombi waiwan woide,
mielen mustan lohduuttaja.

Tuli paras palvelta,
tulen walda waarallinen.

Tuhát tuhman kerstaukset ;
työ on taibolle todistus.

Tyhläs tyhjänä isoilla,
rastas ylpeillä rahata.

Tyhmän täntyyppi kehua,
wiisas kelpaa kehumata.

Tyhjä ombi laiskan laari,
aitta täynnä ahkeralla.

Waara woittaa wapifewatt,
waan ei rohkeaa rasita.

Waarallinen hullun walda,
konnan wapaus kamala.

Waila wiisas ylpeyttä,
ylpeä tyhmyyttä täynnä.

Walistus on sielun siinä,
Raamattu sokean sauwa,
tunnon teillä kuljettaisa.

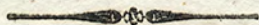
Walistus on sielun sielmä,
 epä-luulo eksyttääpi.

Walittain ei loppu waiwa,
 itku estä kuolemasta.

Watsassa on laiskan waiwa,
 feltä tuhman oma tundo.

Wiina järjen willitseepi,
 wiha tunnon turmeleepi.

Wiisas wirkku onnessakin,
 hölmö hädässä hitainen.

Kolmas lai.

Muluas on arvon saanut,
antaja on antuaambi.

Arvo syndyy ansioista,
waan ei suurten suosioista.

Ahneus on aika reikä,
täyttämätön tällä maalla.

Ajatellen arvoansa
kufin paetkon pahiuutta.

Dikeus on outo sana,
suotta suuri miehen suussa,
jos ei syty sydämessä.

Dma ombi tahto kungin,
voima lahja Raupiaalda.

Dma tundo ombi taula,
jonga syndi sytyttääpi.

Dma tundo ombi täällä
walvoin sielun wartiana,
mutta maaten murtajana.

Oma waiwä opettaapi
toisen tuskun tundemahan.

Onnettoman oma tundo
wasta witsalla herääpi.

Opettajan omat jäljet
omat opille kehoitus.

Eine ombi elätteeksi,
waan ei suotta syötäväksi.

Ei se ensin nälkään näänny,
jolle kelpaa kerju-keppi.

Ei se etsi oikeutta,
joka katsoo korkeutta
tuomariksi tulduansa.

Ensin tieto sitte taito
antenevat ahkeralle.

Itse ilossa sydämen
on jo hinda hyvän työmme.

Paiskalla on laihon puutos,
kova onni olka-päillä.

Paiskuus ombi lemmon luola,
jossa syndi sikiääpi.

Pangettua lähimmäisen
antaja ei syhtä siihen
kyhy kylmällä tavalla.

Que kirjat, laula kannet,
tutkimata jääpi järkes
gina waille wiisautta.

Puonnon laadun tutkimata
tuhma taikvoja pitääpi.

Pyhht ombi lauman laki,
kuin on karhu tuomarina.

Madon ruoka ruumis maassa,
hengi Herralle omainen.

Mitä kanan kannuksista,
kuin ei ole kufon mielmä?

Mitä kufin kylwelee,
fitä wiimein wiljelee.

Niin kuin wirka walwotaan,
ntimbä arwo ansaitaan.

Rakkaus on rauhan alku, —
alku iäiseen iloongin.

Rehellisen rinda-luissa
rauha kestää retkillänsä,
lepo alati asuupi.

Sala miehen mielessä,
mutta furjan kielessä.

Sala saatu ystävälä
pyhänä on pidettävä
vielä miha-miehenäkin.

Seltä wanhan wääristhyypi
hautahansa hakemassa.

Silloin läsnä sielun waara,
kuin on mieli onnen orja.

Hellä warsin herkeästi
walittaapi waiwojansa.

Herran pelko perhe-kunnan
onnen oikean lisääpi.

Hirviä on kungin kuolla
aina alla tunnon tuskan.

Hyvä muisto miehen päässä,
mieli muistoa parempi.

Hyvä työ on tuntollemme
halpa hyvän suomundeta.

Kaikki hyötyisä hyväälle,
paha paatuu hyvästäkin.

Kateus on tunnon toukka
fielun saastuneen sisällä.

Kaunis ombi kallon halla,
jos ei jähdy järki alla.

Kieli viekas ja vihainen
vielä kautta kiitoksengin
tuopi toiselle wahingon.

Kohtuus ombi kallis mitta,
hyvä myötänä menoissa.

Kuin on toivo towerina,
niin on huoli huokeampi.

Kuka koirana elääpi,
saapi koiran kuolemangin.

Kulkein kautta epäilysten
pitkä tie on taiwaasehen.

Kuolo kaikki kükistäapi,
waan ei armoa alenna.

Kusfa rahtu rakkautta,
fiinä siunaus lähellä.

Kusfa järki jätetään,
fiellä hyvä hyljätään.

Parempi kuin kallis kulda,
ombi puhdas oma tundo.

Paha ombi synnin paula,
wasta paatumus pahempi.

Paha teko tunnustettu
on jo puoli parannettu.

Pahendajan kieli ktero,
koykutellen koskewainen
haawan hambaita pureepi.

Paras ombi poistettuna
oma tahto toisen työsfä.

Heikko, pahin petturista,
pettävä on pettäjängin.

Buoli-hullu puheisansa,
walwoensa mielä wailla,
wiisas waan on maatesansa.

Bian peritty kuluupi,
kaiikki toimetä katoopi.

Bian tutkinto pikainen
wäärän tuomion wetääpi.

Päiwään päivästä lykäten
jääpi työmme täyttämätä.

Taika ombi tapa tuhman,
emä itse epä-luulon.

Taito nähdään taitawalla
taitawista tawoistansa.

Tapa miehellä tasainen
ombi taidon tundo-merkki.

Toisen nauru naurattaapi,
itku itkettä monesti
ilman syytä sydämessä.

Toivo waiwan wähendääpi,
Iyhendääpi huolen hekket.

Tunnon woide on totuuskin,
ehkä ensin kimaileepi.

Tunnon waiwa, wanha tauti,
ombi ruttoa rumembi.

Tundo tunnoista parahin,
tuo on tundo Jumalasta.

Turha toivo taiwaasehen
ilman taiwahan tapoja.

Tundewalla turhundredsa
on jo alkun oiwan armon.

Terwe ruumis, tunnon rauha,
tawara on täydellisin.

Jalo Luojaansa luottaa,
Luoja lahjansa tuottaa.

Jolla wähän wiisautta,
ei se tunne tuhmuuttansa.

Solda kunnia katoopi,
se on kaikki kadottanut.

Solda walda voitetaan,
sitä pian poljetaan.

Joka pitää pitkät formet,
pitäkön pidemmän seljän.

Joka hillitsee himonsa,
voittaja on waino-miehen.

Joka tahtoo tawaransa
määrän tietää tallellansa,
pojes pysykön pelistä.

Jok' on jalo pellohansa,
sild' ei puutu puhdas leipä.

Waiwaisella warsin tyhjä
ombi kallo olka-päillä.

Wahwa mieli miehen päässä
ombi turwa tunnollensa.

Wanhalla on vielä mielä,
ehkä wäki wäheneepti.

Wiinan jano viimeisellä
näljän tuottaapi tupaamme.

Wiina wiewi mielen päästä,
tahan rahtuiset powesda.

Wihollinen voitettuna
ombi wangina omainen.

Wälein wäärä woiton pyhyndö
tuhauttaa tunnon lahjan,
tuopi turmion täisen.

Wäärä elon erhetykset
tutkimata tuomitseepi.

